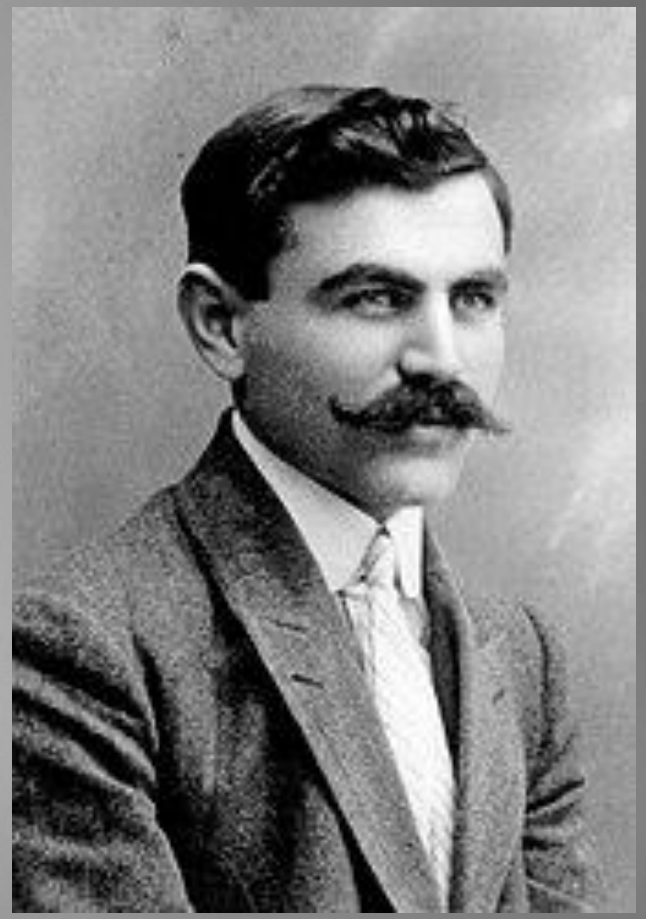
נעמן בלקינד

1889-1917

ניל״י

נפל ביום נפל ביום א׳ בטבת תרע״ח (16.12.1917)

בן 29 בנופלו

מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי ראשון לציון-ישן

ילדותו

בן פנינה ושמשון. נולד בב׳ בטבת תרמ״ט (1888) בגדרה.

אמו הייתה בתו של א.מ. פריימן, מעשרת מייסדיה

הראשונים של ראשון לציון, ואביו היה איש בילי״ו.

לנעמן שישה אחים ואחיות: מאיר (עתניאל), ישי, איתן,

ימימה, מאירה ושפרה.

פנינה ושמשון בלקינד וילדיהם, סוף המאה ה-19

ילדותו

נעמן קיבל את חינוכו בגן הילדים העברי הראשון בראשון לציון ואחר-כך בבית הספר העברי הראשון במושבה- "חביב". בהמשך למד בבית הספר כל ישראל חברים בירושלים ובמצרים. את לימודיו התיכוניים השלים בבית הספר "אליאנס" ביפו.

נעוריו

בשנת התרס"ה, 1905, כשניהל ד"ר מטמן-כהן את בית הספר בראשון לציון, החלו לחפש במושבה בני נוער שישתלמו בעברית במקצועות השונים ונעמן בלקינד נמנה עם חבורת הצעירים הזאת שהכינה רשימות מודפסות בהקטוגרף בעבור בית הספר. היה זה הגרעין הראשון לאגודת "הצעיר העברי" שתפקידה היה לחדש את הפצת הדיבור העברי. כשהביא ישראל בלקינד את יתומי קישינוב לארץ, לבן שמן, (אחרי הפרעות שהתחוללו ברוסיה בשנת התרס"ג, 1903), כיהן נעמן זמן מה כמורה וכמזכיר בית הספר בבן שמן.

פעילות צבאית

בעקבות מהפכת "התורכים הצעירים" בתורכיה, (שהתחוללה בשנת 1908), היה מראשוני המתגייסים לצבא התורכי. כשהשתחרר, קיבל אדמה מפיק"א (החברה להתיישבות יהודית פלשתינאית), גר במושבה ועבד כפקיד ביקב.

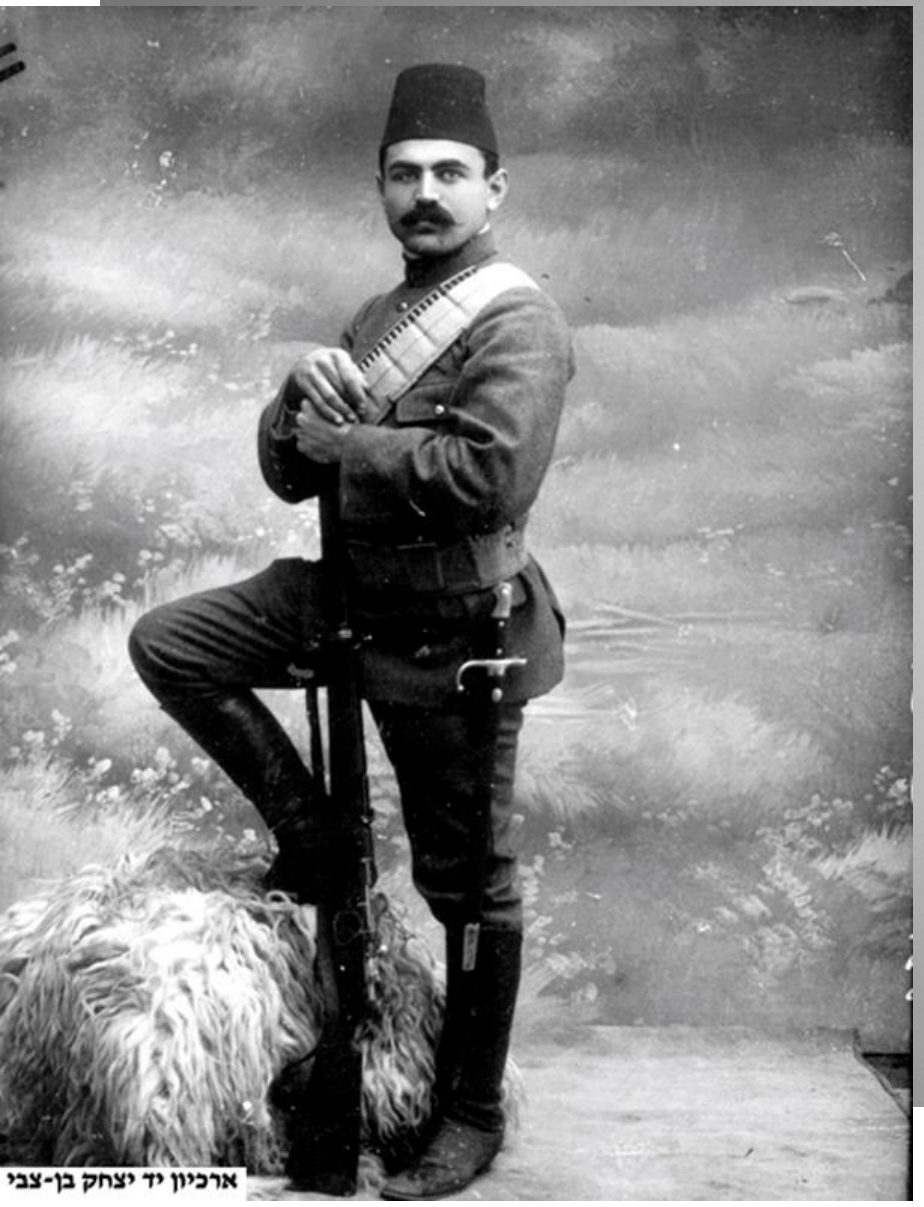

נעמן בלקינד (משמאל) ומשה דנין, החיילים היהודים הראשונים בצבא התורכי לאחר מהפכת 1908

פעילות צבאית

ארכיון יד יצחק בן-צבי

ביקב קשר קשרים עם קציני הצבא התורכי שחנה אז במושבה. הללו נהגו לבקר ביקב, לשתות ממשקאותיו ולהסגיר באוזניו ידיעות צבאיות על תנועות הצבא, האספקה והמצב בחזית.

משהצטרף למחתרת נילי"י, בהשפעת בן דודו אבשלום פיינברג, הועברו הידיעות הללו אל המפקדה הבריטית שבמצרים.

הקמת משפחה

נעמן נישא לעדינה רעיה ולשניים נולד ילד- עוזי.

אחיו מאיר נהרג בפרעו תרצ"ו.

בחנוכת בית בלקינד, שנות השלושים (למאה ה-20): אביו שמשון בלקינד (יושב ראשון משמאל) ובנו עוזי בלקינד (למטה שני משמאל)

פעילות צבאית

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, הקים אבשלום פינברג, יחד עם אלכסנדר ואהרון אהרונסון, את מחתרת נילי (״נצח ישראל לא ישקר״) במטרה להעביר לאנגלים ידיעות על הצבא התורכי והצבא גרמני ולסייע בכך לשחרור הארץ מעול השלטון התורכי. בלקינד היה מראשוני היהודים לשרת בצבא הטורקי, אולם בעקבות התחברותה לגרמניה במלחמת העולם הראשונה והבנתו שגורל האימפריה העות׳מאנית נחרץ, נענה לאבשלום פינברג והיה מראשוני המצטרפים לנילי. בהשפעת בן דודו, אבשלום, יזם והשתתף במבצעים מסוכנים שלה והגיע בה לתפקיד מתאם אזורי פעולות הריגול בדרום הארץ. הידיעות שנאספו על ידי חבורת נילי הועברו אל המפקדה הבריטית שבמצרים.

פעילות צבאית

עוד בימים הראשונים של פעילותה הגיש לה סיוע, ובהמשך הפך למרכז הפעילות באזור הדרום, הוא אזור החזית. ממקום עבודתו, משרדי היקב בראשון לציון, הכיר קצינים טורקיים רבים, אשר בעזרתם יכול היה להודיע על תנועות הצבא, האספקה והמצב בחזית.

אבשלום פינברג ויוסף לישנסקי יצאו לשליחות במצרים. אבשלום נעלם במדבר ואילו יוסף חזר ועל-פי הוראת אהרון אהרונסון, מראשי המחתרת, סיפר שאבשלום נסע להשתלמות בקורס קצינים באנגליה. נעמן פקפק באמינות דיווחו של יוסף. נעמן דרש שיעבירוהו באניית הקשר למצרים כדי לברר אצל אהרון אהרונסון מה עלה בגורלו. למרות שאסרו עליו לעשות זאת, יצא בערב ראש השנה התרע"ח, 1917, בלוויית מכר בדואי לעבר המדבר כדי להגיע אל האנגלים במצרים.

פעילות צבאית

נעמן ומורה הדרך הבדוי הגיעו לביר עסלוג׳. משנכנסו השניים לאוהל של בדווים, בני שבט עזזמה, כדי לשתות מים, היכוהו והסגירוהו למפקדה התורכית, שם נחקר ועונה. משנמצאו בבגדיו פרטים על מחתרת נילי״י, נשלח לבית הכלא בדמשק. שם נשפט באשמת ריגול ונידון לתלייה, ואף הוכן גרדום לצורך ביצוע גזר הדין.

בהמשך שינו הטורקים את דעתם כדי לשאוב מפיו מידע. בנילי״י תוכנן לשחררו על ידי שוחד או על ידי כניסה חמושה אל כלאו, אך זה לא מומש. בינתיים, נשבר בלקינד בחקירתו וסיפק לעות׳מאנים פרטים על הרשת וכך החל מרדף אחר יתר אנשי נילי״י.

ניל״י

(ראשי התיבות: נצח ישראל לא ישקר, מתוך ספר שמואל א׳, פרק ט״ו, פסוק כ״ט)

היה ארגון מחתרתי שהוקם בשנת 1915 ופעל ביישוב העברי בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה. הארגון מנה כמה עשרות חברים פעילים באופן מלא, ורבים נוספים שפעלו באופן חלקי. הוא התמקד במתן שירותי מודיעין לחיל המשלוח המצרי, שהיה הכוח הבריטי שנלחם מול האימפריה העות׳מאנית במערכה על סיני וארץ ישראל במלחמה, ושאף למנף את הקשר המודיעיני לכדי נכס מדיני, על מנת לקדם את הקמתו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל.

נילי"י

נילי"י התפתחה מגרעין מצומצם שהלך והתרחב בשיטת "חבר מביא חבר". נילי"י הוקמה על ידי אהרן אהרנסון, אחיו אלכסנדר ושרה וידיד המשפחה אבשלום פיינברג. לאחר מכן גויסו לפעולה בני משפחה נוספים קרובים ורחוקים האחים נעמן ואיתן בלקינד, יוסף לישנסקי, צבי אהרנסון, ראובן שוורץ ועוד עשרות מבני המושבות. חברי נילי"י היו פסיפס של החברה היהודית בארץ באותה תקופה: חקלאים ורופאים, אנשי העלייה הראשונה והשנייה.

ניל״י

בנוסף לפעילות הריגול, עסקו אנשי ניל״י גם בהברחת כספים מחו״ל לכלכלת היישוב. לאחר כשנתיים של פעילות, חשפו העות׳מאנים את המחתרת. חלק מראשיה נתפסו והוצאו להורג, וכמה מאנשיה נשפטו לעונשי מאסר. לאחר חשיפת הארגון הענישו העות׳מאנים וכלאו גם אנשים רבים מהיישוב שכלל לא היו קשורים לפעילותו. לאחר תפיסת ניל״י נחשפה הרשת לכלל הציבור, ודבר קיומה עורר זעם. העונשים שהטילו העות׳מאנים היו טריים בזיכרון הלאומי, ואף שהשלטון הבריטי התקבל בברכה ובשמחה, האנשים שהיו פעילים בניל״י בתקופת המלחמה וזוהו עימה, נודו והוחרמו.

עולי הגרדום

הגרדום בירושלים (כיום מהווה מוצג במוזיאון אסירי המחתרות בירושלים)

עולי הגרדום, או הרוגי המלכות, הוא ביטוי המכוון לאנשים שהוצאו להורג בשל פעילותם למען הקמת מדינת ישראל. במובנו המצומצם הוא מכוון ל-12 חברי האצ"ל והלח"י שהוצאו להורג, או התאבדו בסמוך למועד הוצאתם להורג, על ידי שלטונות המנדט הבריטי. המספר 12 הוא סמלי ומרמז לשנים עשר שבטי ישראל. במניין זה נמנים 9 אנשי אצ"ל ושלושה אנשי לח"י שנשפטו ונדונו למוות בתלייה על ידי בתי דין צבאיים בריטיים ובית דין מצרי.

עולי הגרדום

עשרה מהנדונים הוצאו להורג בתלייה ושניים מהנדונים שמו קץ לחייהם לפני מועד הוצאתם להורג. אך יש המוסיפים למניין עוד מוצאים להורג כמו נעמן בלקינד ויוסף לישנסקי, אנשי מחתרת נילי שהוצאו להורג בידי השלטונות העות'מאניים. בנוסף, חנה סנש, שהוצאה להורג בהונגריה בימי השואה וכן שמואל עזר, משה מרזוק ואלי כהן.

נפילתו

נעמן נשלח לבית הכלא בדמשק, הואשם בריגול, עונה בבית הסוהר ואחר כך נידון לתליה. הוא נתלה יחד עם חברו יוסף לישנסקי, שנתפס בינתיים גם הוא בידי התורכים, בכיכר העיר דמשק בא׳ בטבת תרע״ח (16.12.1917).

בצוואתו, שנכתבה ״רבע שעה לפני מותי״, כדבריו, ביקש מבני משפחתו להעלות יום אחד את עצמותיו לראשון לציון. לאחר הכיבוש הבריטי, ביום ל׳ תשרי התר״פ, ב-24.10.1919, עצמותיהם של שני עולי הגרדום (בלקינד ולישנסקי) הועלו לארץ ישראל והוטמנו בבית הקברות הישן בראשון לציון.

יוסף לישנסקי (משמאל, פניו למצלמה) ונעמן בלקינד תלויים בדמשק.

מציאת עצמותיו

בשנת 1977, משעלה מנחם בגין לשלטון, הועברו עצמותיו (יחד עם עצמות לישנסקי) לקבורה בהר הרצל בירושלים. חמישים שנה לאחר מכן הוכר נעמן בלקינד כהרוג מלכות על ידי מדינת ישראל ולמעלה משישים שנה לאחר מותו הוענק למשפחתו "אות נילי"י" בגין פעילותו במחתרת זו.

דרכי הנצחתו

בשנת 1927 הוקם בראשון לציון "קולנוע נעמן", בית הקולנוע על שמו של נעמן בלקינד. בנוסף, ניצבת בעיר ראשון לציון האנדרטה לזכר הרוגי המלכות שמוקדשת לזכרם של ארבעה עשר עולי הגרדום, שהוצאו להורג על ידי השלטון העות'מאני ושלטון המנדט הבריטי.

דמותו של נעמן

סיפור חייו של נעמן מקפל בתוכו בתמצית את פועלם של חלוצי העלייה הראשונה והשנייה בארץ ישראל. אביו שמשון היה ממייסדי המושבה ראשון לציון. דודו, ישראל בלקינד היה מנהיג תנועת בילי"ו, ובן דודו אבשלום פיינברג, היה חבר במחתרת ניל"י. נעמן התחנך בגן הילדים העברי הראשון ולאחר מכן בבית הספר העברי הראשון, שניהם בראשון לציון. לאחר מכן עבד כפקיד ביקב הברון רוטשילד. כדי להיאבק בהפצת השפה והתרבות הצרפתית בארץ, התנדב בלקינד להיות מורה לעברית. לימים היה גם מורה ומחנך של יתומי פוגרום קישינב שעלו לארץ.

דמותו של נעמן

נעמן בלקינד היה מראשוני היהודים ששירתו בצבא העות'מאני. אולם בהשפעת בן דודו אבשלום פיינברג, הצטרף לנילי"י, והחל לרגל כנגד העות'מנים. בנילי"י שימש מתאם אזורי בפעולות הריגול בדרום הארץ. כאשר אבשלום פיינברג נעלם בדרכו למצרים, יצא בלקינד בעקבותיו. הוא לא ידע שאבשלום כבר נהרג ונקבר בחולות הנגב. בלקינד נתפס על ידי העות'מאנים, נשבר בחקירתו וחשף מידע אודות פעילות נילי"י. יחד עם חבר נילי"י נוסף, יוסף לישנסקי, נשפט בלקינד ונתלה בדמשק ב-16 בדצמבר 1917, בדיוק ביום הולדתו ה-29.

